

اولین فیلم ملاقلی پور

در کمیته

با ادغام کمیته و جهادسازندگی، کاری شد که این دو مجموعه برای همیشه از صحنه تاریخ پاک شود! نمی‌توانم بگویم این مسأله در مورد کمیته عمدی بود ولی می‌توانم بگویم نادانسته و بایی توجهی عمل شد. من چند نسخه از بولتن محرمانه هفتگی کمیته را دارم و امروز فکر می‌کنم اگر آرشبو بولتن بود، چه می‌شد؟! چون موردی از درگیری با ضدانقلاب در کشور نبود که به طور هفتگی در آن ثبت نشده باشد. این بولتن یعنی روزنگار تروریسم در ایران.

کمیته بخش فرهنگی فعالی داشته و کسی مثل ملاقلی پور اولین فیلمش با عنوان «سقا تشنه لب» را در واحد سمعی و بصری کمیته انقلاب اسلامی ساخته است. یعنی ملاقلی پور با وجود این که کمیته ای نبود از درون کمیته انقلاب اسلامی فرصت فیلمسازی پیدا کرد. اولین فیلم سینمایی ملاقلی پور به نام «نینوا» هم در کمیته ساخته شد. مسئولان واحد سمعی و بصری کمیته بعضا نگرشی داشتند، آدم هایی بیش از حد فرهنگی بودند و اصرار داشتند محصول فرهنگی تولید کنند. کمیته در مقطعی در سال ۶۷ با مشارکت صداوسیما تله فیلم تولید کرد. تله فیلم های جذابی در این دوره تهیه شده و قهرمانان این تله فیلم های اکشن، نیروهای کمیته بودند. این تله فیلم ها در موضوعات مواد مخدر، برخورد با اشرار، آدم ربایی و... تهیه شده بود. تله فیلم هایی ساخته اند که هر کدام در زمان خود

یک فیلم سینمایی جذاب بود. کمیته غیر از مجلاتش، کتاب های زیادی درباره مسائل مختلف چاپ کرد ولی ما نمی دانیم این کتاب های را کجا باید پیدا کنیم.

برای نوشتن این کار سند، کتاب و مجلات کمیته را نداشتیم. مجلات و روزنامه ها عادی بود که خبری در آنها چاپ شده

بود و از این رو به تنها چیزی

که پناه بردیم، روزنامه

بود. با چهره هایی که در

دسترس بودند گفت وگو

کردیم. بسیاری از

کسانی که در کمیته

بودند یا شهید

شدند یا فوت کردند

یا حافظه آنها پاک

شده و حتی شاید کسانی

امروز از آن سابقه پشیمان بوده

و از حرف زدن ابا داشته باشند.

بین افرادی که می شناخیم

و سابقه ای داشتند، برخی

اصلا حرف نمی زدند و با افتخار

می گفتند من چیزی نمی گویم. مثلا

آقای سراج الدین موسوی در یکی

از حساس ترین مقاطع، فرمانده کل

کمیته ها بود ولی با هیچ رسانه ای

صحبت نمی کند. این معلومات

برای تاریخ است، مال شما نیست که

زندانی اش کرده اید. برخی می گویند

ما اعتراض و نقد داریم و چه و چه،

ولی این معلومات مربوط به نسل های

آینده است. به هر چیزی که اعتراض

دارید، انتقامش را از آینده نگیرید. تاریخ

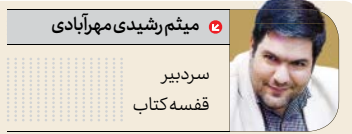
یعنی شناسنامه یک ملت و این کار دزدی

است. من نمی دانم نیت این افراد چیست؟

این اطلاعات متعلق به نسل های آینده

است، مردم حق دارند بدانند در کشورشان

چه خبر بوده است؟

میثم رشیدی مهرآبادی

سر دبیر

قفسه کتاب

در شرایطی که کمیته ای در کار نیست، چه اهمیتی دارد به تاریخچه اش بپردازیم؟

اتفاقا چون الان نیست، خلأ آن احساس می شود. در بسیاری از مواقع، قدر چیزهایی را که در اختیارمان است نمی دانیم و تاثیرشان را نمی شناسیم. وقتی که رفتند و دیگر نیستند، جای خالی آنها را حس می کنیم. جالب این است که چند وقت پیش رهبری به جای خالی کمیته ها اشاره کردند و از نیروهای بسیج خواستند فعالیتی را که کمیته ها در دهه ۶۰ داشتند، ادامه بدهند. نهاد های ادغام یا منحل شده فراوان داریم ولی من ندیده ام که رهبری درباره هیچ کدام صحبت کنند اما درباره این یکی صحبت کردند و اگر جمله و عبارت را بشنوید، با تاسف بیان شد. جهاد سازندگی هم نداریم ولی این نهاد در کلام رهبری منعکس نشد با این که جهاد سازندگی در دهه ۶۰ بسیار وسیع تر و پرتاثیرتر از کمیته بود؛ ولی چنین یادی از آن نهاد ندیده ایم، در حالی که در مورد کمیته دیده ایم و رهبری از کمیته به عنوان یک الگو یاد کرده است.

چرا آن قدر دیر به سراغش آمده ایم؟

کمیته اولین نهاد انقلاب اسلامی است که در ۲۳ بهمن ۵۷ تشکیل شده، همچنین مردمی ترین نهاد است. وقتی کمیته تشکیل شد به اولین نماد دولت جمهوری اسلامی تبدیل شد. ابتدا گفته می شد کمیته، کمیته ها و بعد واژه موقت به کمیته اضافه شد؛ نهادی که بعدها در مساجد شکل گرفت و در هر مسجد فعال شد. پیش نماز مسجد مسئول کمیته شد و به جای دولت به مردم خدمت کرد. خدمات کمیته تنها خدمات انتظامی و امنیتی نبود، هر خدمتی که فکر کنید، وجود داشت و بعدها باقی نهادها متولد شدند.

شناختن کمیته انقلاب اسلامی از چند جهت مهم است؛ اول این که وقتی در مورد انقلاب اسلامی صحبت می کنیم، ویژگی اش مردم نهادی است. نهادی به مردم پایگی کمیته کم داریم. وقتی مردم انقلاب کردند و دولت پهلوی حذف شد؛ ساختار دولت در هم شکست، دولت موقت کارآمد نبود و اولین تجلی کارآمدی انقلاب، کمیته و صفر تا صد آن مردمی بود. مردم در قالب کمیته متشکل شدند و به رهبری امام جماعت هر مسجدی و به فرماندهی او در عرصه های مختلف و متنوعی به حل مسأله پرداختند. ایده انقلاب اسلامی در اداره جامعه، مردم نهادی است و نمونه آن کمیته ها هستند.

یعنی این اتفاق در انقلاب سایر کشورها دیده نمی شد؟

هیچ انقلابی را در دوران انقلاب ها از انقلاب فرانسه تا انقلاب خودمان نداریم که از فردای پیروزی انقلاب، سازمان جدیدی برقرار و نظم جدیدی حاکم شود. معمولا نامی و بی سامانی بعد از این انقلاب ها مدت ها ادامه داشته است ولی از ۲۳ بهمن ۱۳۵۷ نهاد جدیدی بر سر کار آمد و

در نشستی، کتاب «کمیته های انقلاب اسلامی»

کمیته تنها نهاد «جوانمر

کتاب «کمیته های انقلاب اسلامی» در سکوت خبری منتشر شد و وقتی اولین نسخه اش به دستم رسید، حتی نمی دانستم دکتر سهیل صفاری از نویسندگان این کتاب از چاپ و انتشار آن بی خبر است.

کتاب را به او دادم. چند روز بعد، با رئیس مرکز جلسه ای داشتم و درخواست کردم انتشارات کتاب های ارزشمندی که منتشر می کند، کوشا

چون مردمی بود، ماند و در سیر تکاملی خود متحول شد تا این که در سال ۱۳۶۹ با ادغام در پدیده جدیدی به نام نیروی انتظامی از بین رفت. کمیته جزئی از هویت تاریخی دهه ۶۰ است. در دهه ۶۰ هر مسأله ای را که پیگیری می کنید، نقشی از آن به کمیته می رسد. کمیته در حوزه امنیت، جامعه و بحث های فرهنگی و فرهنگ عامه، دفاع مقدس و... ورود کرده بود. کمیته آنچنان با زندگی مردم آمیخته شده بود که تعداد زیادی لطیفه اختصاصی داشت. پاترول های مشهور کمیته بخشی از سیمای شهر ها بود. کمیته عامل نظم بخشی اجتماعی بود. مردم کلمه پلیس را از دوران ناصرالدین شاه شنیده بودند. ناصرالدین شاه در مورد نهادی به نام پلیس شعر دارد: «رندانه حذر کنید یاران ز پلیس...» این شعر ناصرالدین شاه است. مردمی که در سال ۱۳۵۸ نزدیک به ۱۰۰ سال بود کلمه پلیس را می شناختند، به سرعت ظرف کمتر از یک سال پدیده ای به نام کمیته را شناختند و با همان فراوانی که از واژه پلیس استفاده می کردند از واژه کمیته استفاده کردند. نهادی یک ساله و نهادهای ۱۰۰ ساله ولی آن نهاد یک ساله در فرهنگ گفتاری مردم هم شانه با نهاد ۱۰۰ ساله خود را نشان می دهد. این نشان دهنده عمق تاثیرگذاری است. کسی را نمی توان پیدا کرد که خاطره ای مثبت یا منفی از کمیته نداشته باشد. نقش کمیته در زندگی مردم بسیار پر رنگ است و کمیته جزو تاریخ ما است از این رو لازم بود به این پدیده پرداخته شود.

پس شما کمیته را یک پدیده اجتماعی می دانید تا نظامی و امنیتی...

کمیته خارق العاده ترین پدیده اجتماعی ایران معاصر است. این به معنی بزرگداشت است. فرض کنید موجودی متفاوت داشته اید و این موجود ۱۰ سال بوده، بعد رفته و هیچ کسی زمانی که این موجود عجیب و غریب بود به فکر این پدیده نبوده است. در تاریخ ایران فقط یک کمیته داشتیم و قبل و بعدش چیزی نبود. کمیته با جهاد سازندگی و سپاه متفاوت است. چیز دیگری است و بیش از همه آنها مردمی است و خصوصیتی دارد.

چرا ادغام کمیته با مقاومت روبه رو نشد؟

چرا مخالف زیاد داشت، ولی کسی زورش نرسید. نیروهای کمیته دو دسته شدند؛ یکی فرماندهان بودند و دیگری نیروهای رده های پایین تر. فرماندهان نیز دو دسته شدند؛ یکی موافقان انحلال و دیگری مخالفان که زور مخالفان چربید. مخالفان گفتند اگر ما نیروی انتظامی را درست کنیم، شما را فرمانده خواهیم کرد. نصرا... جورکش در مستند کمیته می گوید که ما صبح حدود ۱۰۰ نفر مقابل بیت رهبری بودیم و بعد از ظهر ۱۰ نفر ماندیم. اعمال نفوذ های عجیبی شد. در جهاد سازندگی هم همین مدل اجرا شد اما چون روند کندتر بود، پذیرش ادغام سریع تر انجام شد ولی کمیته به یکباره اتفاق

نهادی به

مردم پایگی

کمیته کم داریم.

وقتی مردم انقلاب

کردند و دولت

پهلوی حذف شد

ساختار دولت

در هم شکست

دولت موقت

کارآمد نبود

و اولین تجلی

کارآمدی انقلاب

کمیته و صفر

تا صد آن مردمی

بود